Suomen ympäristökeskus SYKE
PL 140
00251 HELSINKI

Asiantuntijalausunto

2.10.2017 SYKE-2017-J-186

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Pyyntö 27.9.2017

Lausunto hallituksen esityksestä (HE 84/2017) laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Johtaja Jyri Seppälä ja ylitarkastaja Kaija Rainio

Suomen ympäristökeskuksen 24.3.2017 päivätyssä lausunnossa (SYKE-2017-J-51) ympäristöministeriölle (YM6/400/2017) esittämät asiat hallituksen esitykseksi laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta on otettu riittävästi huomioon. Yhteistyössä elinkeino- liikenne ja ympäristökeskusten ja kuntien kanssa kansainvälisten jätesiirtojen valvonta tehostuu ja valvonnasta perittävät maksut voidaan kohdentaa esityksen mukaan. Jätelain 144 a § mukainen maksujen kohtuullistaminen on kuitenkin syytä ulottaa koskemaan myös kansainvälistä jätesiirtoa.

Kansainvälisiä jätesiirtoja ei ole syytä rajata kohtuullistamisen ulkopuolelle, koska toisin kuin perustelumuistiossa todetaan, kansainvälisissä jätesiirroissa jätteiden yhteys elinkeinonharjoittajaan tunnetaan. Tämä koskee sekä ilmoitusmenettelyssä haettavia jätesiirtolupia että vaarattomia ns. vihreiden jätteiden siirtoja. Molemmissa tapauksissa jätteen tuottaja ilmoitetaan siirtoihin kuuluvissa asiakirjoissa.

Yhteys elinkeinonharjoittajiin on epäselvä tapauksissa, joissa yleensä ulkomaalaiset luonnolliset henkilöt tai mahdollisesti mikroyritykset välittävät käytettyjä elektroniikkalaitteita ja autoja sekä autojen varaosia useimmin Afrikkaan. Neuvonta ja valistus tavoittavat kyseisiä toimijoita huonosti. Suomen ympäristökeskuksen tarkastusmaksut kohdentuisivat ensisijaisesti ja täysimääräisinä tähän ryhmään. Laitteet ja varaosat hankitaan nettipalstoilta, kierrätyskeskuksista, tuttavilta ja autopurkamoista ja -korjaamoista. Kaikkea käytetyn tavaran vientiä koskee viejän osoitusvelvollisuus (jätteensiirtoasetuksen muutos ((EU) N:o 660/2014 ja laki (410/2014) jätelain muuttamisesta 117 a §) siitä, että siirrettävä aine tai esine ei ole jätettä. Tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset voivat vaatia asiakirjatodisteita esim. tietoa aineen tai esineen alkuperästä, todistusta toimintakunnosta ja varmistusta asianmukaisesta pakkaamisesta sen varmistamiseksi, ettei kyseessä ole jätevienti. Viranomaiset voivat päättää, että aine tai esine on jätettä, jos riittäviä todisteita ei ole toimitettu viranomaisten asettamassa määräajassa. Tällöin kuljetusta käsitellään laittomana jätesiirtona.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet myös Marja-Riitta Korhonen, Riikka Korvenoja ja Hannele Nikander.